

בס"ד

ענג שבת

פרשת לך לך - וירא

ז' במרחשון ה'תשע"ח יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים
לעילוי נשמת הרב הצדיק יוסף שרביט זצוק"ל ורעייתו אסתר ע"ה (שנה שלושם ושתיים) (27.10.2017)

ערב שבת קודש
עלון
דו שבועי

עלון מס' 02 (1200)
(שנה שלושם ושתיים)

מועדי השבת לך לך (שעון קיין)

ער"ש מוצ"ש	יום -	17.19	18.31
	ת"א	17.33	18.32
	חיפה	17.23	18.31
	ב"ש	17.37	18.34
	אילת	17.30	18.32

זמני היום והלימודים היומיום: (שעון חורף)

משבת לך לך - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.23 - 4.27
זמן הנחת תפילין	5.05 - 5.10
הנץ החמה (מישור)	5.55 - 6.00
הנץ החמה (הנראה)	6.00 - 6.05
ס"ז ק"ש מג"א	7.54 - 7.56
חצות היום	11.24 - 11.25
מנחה גדולה	11.55 - 11.55
שקיעת החמה	16.54 - 16.49
צאת הכוכבים ב'	17.44 - 17.38

דף יומי: סנהדרין קד - קי

מועדי השבת וירא (שעון חורף)

ער"ש מוצ"ש	יום -	16.12	17.25
	ת"א	16.27	17.26
	חיפה	16.17	17.25
	ב"ש	16.31	17.28
	אילת	16.24	17.26

זמני היום והלימודים היומיום: (שעון חורף)

משבת וירא - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.28 - 4.32
זמן הנחת תפילין	5.11 - 5.16
הנץ החמה (מישור)	6.01 - 6.06
הנץ החמה (הנראה)	6.06 - 6.11
ס"ז ק"ש מג"א	7.56 - 7.58
חצות היום	11.24 - 11.22
מנחה גדולה	11.55 - 11.55
שקיעת החמה	16.48 - 16.44
צאת הכוכבים ב'	17.38 - 17.34

דף יומי: סנהדרין קיא - מכות ה

את העלון ניתן למצוא בפיסבוק תחת השם: "ענג שבת"

את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.co.il ב"מידע יהודי"

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' בלוק 3, ת"א
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
דוא"ל: smuladv@netvision.net.il
עיצוב: חגואל שפיצברג 054-6695400

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
אילה בת הרב **יחזקאל שרגא**
הירשמן פלדמן ז"ל,
פטרה ב-כ' בחשוון תשע"ג. יהי זכרה ברוך!

לך לך - בין פרידה להתהוות וצמיחה

פרשת לך לך מסמלת את ראשית התהוותו של עם ישראל. זהו השלב הראשון של אבי האומה והניסיון הראשון של אברהם אבינו במין עשרה ניסיונות. שלב זה, ניסיון זה מתגלם בצמד המילים "לך לך", שמשמעותן פרידה. פרידתו של אברהם אבינו ממקומו הישן היא למעשה ראשית הצמיחה והתהוותו של עם חדש.

פרידה וצמיחה: חוויות הפרידה לעיתים היא אירוע מכונן עבור האדם ויכולה להביא לצמיחה. "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד". אומר המדרש על עם ישראל: מדוע נמשלו ישראל לגפן? מה הגפן כשבעליה רוצה להשביחה עוקרה ממקומה ומעבירה למקום אחר, כך הקב"ה כשרצה להשביח את עם ישראל היה צריך לעקור אותו ממקומו ולהעבירו למקום אחר. אברהם, בדרכו להפוך ולהיות אבי האומה היה צריך לעבור חוויה קשה של "לך לך", פרידה "מארצך ממוולדתך מבית אביך" ומתוך פרידה זו יכול היה לצמוח ולהפוך לאבי האומה.

פרידה קשה: יחד עם זאת חוויית הפרידה יכולה להיות חוויה טראומטית ביותר. היא עלולה להוביל אדם לדיכאון והרס עצמי. הוא הדין לגבי קבוצה או אומה. מות מפקד במלחמה יכול לגרום להתפרקות הלוחמים (כדוגמת סיסרא), מות מנהיג רוחני יכול להביא להתפרקות קהל חסידיו. עמים שונים שהוגלו לאורך ההיסטוריה ונפרדו מארצם איבדו את זהותם.

פרידה קלה: לעומת זאת, לעיתים הפרידה נעשית ביתר קלות. סיכויו של זוג בזמנו העומד תחת החופה להזדקן יחד הולך וקטן משנה לשנה. אל מול מחויבות לארץ או לכפר אנו עדים בחברה המודרנית למעבר מהיר וקל לצרכים שונים - "רילוקיישן". בחברה המודרנית אנו מחליפים ומשנים בקצב מסחרר לבוש, ריהוט, אופנות, מקצועות, מסורות, בני זוג ועוד.

שביל הזהב: כיצד אנו יכולים לשמור על איזון נכון בין פרידה להתהוות? דוגמא לכך אנו מוצאים אצל ר' יהושע. חורבן הבית היה עבור האומה היהודית פרידה קשה מנשוא מבית המקדש. בעת ההיא קבוצת פרושים קיבלו על עצמם להימנע לעולם משתיית יין, בשר ועוד. אמר להם ר' יהושע דרושה פרידת האמצע: "שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר... ולהתאבל יותר מידי אי אפשר". ר' יהושע מצליח לזהות את הסכנה בשני הקצוות, בין פרידה שסופה דיכאון, הרס ואבדנות לבין פרידה קלה, אדישה רגשית ומנותקת.

אברהם אבינו מסמל עבורנו בדיוק את הפרידה הראויה. מחד הוא נפרד מארץ מולדת ובית, מצד שני הוא איננו מוחק את הכל הוא נושא עמו את אשתו, בן אחיו, ואת הנפש אשר עשו בחרן.

חיינו בעולם הזה הם חיים של "לך לך". אנו מתקשרים, מתחברים ונפרדים. אנו מחליפים את ההגנת במורה, את המורה ברב בישיבה, את הרב לטובת המפקד בצבא, אנו עורבים את בית הורנו ובונים בית חדש לילדנו, ילדינו עוזבים את הקן, תורים שהכרנו כבר אינם, אידיאליים שנלחמו עבורם חלפו כלא היו, נפרדנו ממנהיגים וגיבורים שצעדנו אחריהם ושתינו בצמא את דבריהם. בכל אלו מוטלת עלינו חובה לחיות מתוך "לך לך" להיפרד מחד אך לצמוח ולהתהוות מאידך.

שנוכה לצמוח להיבנות ולהתחדש מתוך עברנו לקראת עתידנו.

הרב **חן שריג**, יוזם ומנהל "דרך צלחה לרבנות" - לימודי רבנות באינטרנט.

העלון מוקדש לזכר ולע"נ הרבנית הצדקת
אסתר בת **עיישה** לבית משפ' **שרביט** ז"ל,
נלב"ע ביום י"ט בחשוון ה-תשע"ה.
יהי זכרה ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
גדליה בן ר' **שמעון הכהן גרינברג** ז"ל,
נפטר ב-ח' בחשוון תשנ"ג.
יהי זכרו ברוך!

מבצע: בדיקת תפילין ומזוזות
בשכונת נחלת יצחק

מרדכי סופר ומגיה מחסוך
054-2384887
רחוב בינימיני 11 ת"א

חיים על חיצור
אביבתורה

* מזוזות * תפילין * ספרי תורה * מגילות אסתר

שב תריס
דואגים לביטחון ולבטיחות שלכם

פטנט בלעדי!

מערכת להפעלת תריסים חשמליים בשבת
ללא שעון שבת או מנאלה בעת הצורך.
באישור רבנים ראשיים ופוסקי הדור

052-3211839 www.halevisys.co.il

צילום והפקת מגנטים
בחתונות, בר/ת מצווה
ובימי הולדת

צילום סטילים
+ הדפסת מגנטים בזמן האירוע
+ קבלת כל התמונות שצולמו באירוע

1200 ש"ח

חגואל שפיצברג
טל: 054-6695400
haguelphotography@gmail.com

הכן ביתך לקראת החורף

מערכות איטום חדשניות לגגות עד 8 שנות אחריות כולל גגות מרוצפים. איטום קירות חיצוניים, טיח, תפרים, סדקים והתזת סילרים ע"י סנפלינג. צביעת קירות חיצוניים בסנפלינג. התקנת מרזבים, עבודה מקצועית ויסודית

ירון 052-4012533

דיני השבוע ומנהגיו

לעילוי נשמת
נחמה חיה כהן ע"ה
בת יצחק משה ושפרה קרוטמור ז"ל

שבת פרשת לך לך

ההפטרה: "למה תאמר יעקב" (ישעיהו מ, כז).
ברכה למתענים בה"ב: הש"ץ מברך למתענים בה"ב קודם "היללו". האדו"ת קבע לברך קודם "אשר". מי שמתכוון להתענות וענה אמן לברכת הש"ץ אין צריך עוד לקבל את התענית, אבל גם לא מחויב להתענות. אולם כשהוציא המילים בשפתו חייב להתענות. ובמנחה אם גמר בלבו (ואפילו לא הוציא בשפתים) חייב להתענות.

כשיש בבית הכנסת ברית מילה או חתן מברכין בה"ב במנחה.

יום שני: תענית שני קמא.

אומרים סליחות ואבינו מלכנו. כשיש חתן או ברית מילה אומרים הסליחות עד "הרחמים והסליחות". החתן ובעל הברית אין אומרים הסליחות. קוראים בתורה בפרשת השבוע על הסדר. במנחה, אם יש עשרה מתענים קוראים בתורה "ויחל" בכתענית ציבור. היום אין הרבה בתי כנסיות שנוהגים בתפילה סדר תעניות בה"ב.

יום חמישי: תענית שני תנינא.

שבת פרשת וירא

ההפטרה: "ואתה אחות" (מלכים ב, ד, א).

יום שני: תענית שני תנינא.

גבורת גשמים בסוגל – שתי ברכות בתפילת עמידה המתייחסות לגשמים. הראשונה היא הברכה השנייה בתפילת העמידה – ברכת הגבורות. עניינה הוא לשבח את ה' על הורדת הגשמים על פני הארץ – הקשר בין הגשם לתחיית המתים והיכולת של ה', בורא שמים וארץ להחיות מתים ולהפריח שממות, על ידי הגשם שנותן חיים לכל צומח ולכל חי על פני האדמה. ברכת אבות, גבורות וקדושה, שייכות והן רק דברי שבח לה'. בהזכרה של: "מכלכל חיים בחסד..." יש המשך ורצף לגבורת גשמים. לפי הסדר זה: יש לומר: "משיב הרוח ומוריד הגשם, מכלכל חיים בחסד..." לכן, יש לבטא את המילה גשם בסגול (ולא בקמץ), כי 'גשם' לא סוף פסוק.

משיב הרוח – ספק טעה: מיום שבת כ"ב במרחשוון ואילך בהתעורר ספק אם אמר משיב הרוח ומוריד הגשם אינו חוזר, אף מי שלא נוהג לומר בקיץ מוריד הטל, כי הוחזק לומר במשך 30 יום. מי שאמר 90 פעם "מחיה מתים אתה, רב להושיע. משיב הרוח ומוריד הגשם..." למשל שליח ציבור שאומר גם חזרת הש"ץ מזכיר משיב הרוח 90 פעם בפתח משלושים יום, אינו חוזר יותר אם יש לו ספק מה אמר. ישנה דעה נוספת, דעת החתם סופר (שו"ת אור החיים סימן כ) שצריך לכתחילה לומר 101 פעמים.

ברכת השנים: שאילת גשמים בדרך עלינו: המילים "ותן טל ומטר לברכה" קרויה שאילת גשמים ומתחילים לאומרה בארץ ישראל בליל ז' בחשוון. זאת בניגוד ל"הזכרת גשמים" הנאמרת בברכת מחיה המתים ("משיב הרוח ומוריד הגשם") החל מתפילת מוסף של שמיני עצרת. הסיבה לכך היא רצו שיחלו גשמים לרדת בטרם כל העולם לרגל לירושלים בסוכות ישו בו לביתם, וז' במרחשוון היה התאריך בו הגיעו לביתם אחרוני העולים.

בחוף לארץ מבקשים גשמים 60 יום אחרי תקופת החורף – תקופת תשרי – 5 בדצמבר. זמן זה אינו מתאים לאקלים המדינות השונות, שבהן הגשם יורד בקיץ, ובחורף יורד שלג. רבינו אשר ניסה לשנות את הנוהג של זמן בקשת הגשמים בחו"ל, ולהמשיך לבקש גשם עד חג השבועות, אבל הדבר לא עלה בידו. (בית יוסף קיז).

מתפלל ששכח לשאול גשמים ("ותן טל ומטר...") בחורף: אם נזכר קודם שסיים את תפילתו יכול לבקש גשם גם במקומות אחרים:

א. אם נזכר בתוך ברכת "ברך עלינו", יאמר "ותן טל ומטר" במקום בו נזכר וימשיך בתפילתו.

ב. אם נזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'" של סיום הברכה "מברך השנים", יסיים "למדני חוקיך" ויחזור ל"ברך עלינו". ואם אמר "ברוך אתה ה' מברך" – יאמר "השנים" (שהרי כאן אינו יכול לסיים "למדני חוקיך") ואח"כ, יאמר מיד "ותן טל ומטר לברכה".

ג. אם נזכר טרם שהתחיל "תקע בשופר" – יאמר מיד "ותן טל ומטר לברכה" וימשיך "תקע בשופר".

ד. אם נזכר אחרי שהתחיל "תקע בשופר", אפילו אמר רק מילה "תקע" ומשיך עד "השמי תפילה" ושם יאמר "ותן טל ומטר לברכה" כי אתה שומע תפילת כל פה"ה וכו'.

ה. אם נזכר אחרי שאמר "ברוך אתה ה'" ולא סיים "שומע תפילה", יאמר "למדני חוקיך. תן טל ומטר לברכה. כי אתה שומע תפילת וכו'".

ו. אם נזכר אחרי שסיים ברכת "שומע תפילה" ולפני שהתחיל ברכת "רצה", יאמר שם "ותן טל ומטר לברכה".

ז. אם נזכר אחרי שהתחיל ברכת "רצה", אפילו אמר רק מילה "רצה", יוצא במקום שנזכר וחוזר לברכת "השנים" ומתחיל "ברך עלינו" וממשיך בברכות "תקע" "השיבה" וכו' על הסדר.

ח. אם נזכר רק אחרי שאמר "היו לרצון אמרי פי" האחרון, הסמוך ל"עושה שלום", אפילו אם טרם עקר רגליו, חייב לחזור לתחילת תפילת שמונה עשרה (עיין בא"ח בשלח יח, כה"ח קיז ס"ק כח). אם נזכר לפני חזרת הש"ץ ימתין ויחזור על תפילתו עם החזן, אך אם נזכר לאחר מכן יחזור ביחידות.

אקטואלי מפרשת השבוע

הרב הלל מרצבך, רב קהילה ביד בנימין

וראש כולל הרבנים של איגוד רבני הקהילות

איחוד בין הראש לדיים

אברהם אבינו מצפה שנים רבות לבן, וכשסוף סוף מתבשר על לידת ישמעאל, ה' מגלה מי זה הבן שייולד: **"הוא יהיה פרא אדם ידו בכל יד ולו בו ועל פני כל אחיו ישכן" (טז, יב)**.

הביטוי "פרא אדם" מוכר לנו כביטוי גנאי לאדם שלא מתנהג בדרך ראויה. אך לגבי הביטוי "ידו בכל" הפרשנים נתנו מספר הסברים למשמעותו. נביא ארבעה הסברים מתוך דברי רבותינו, ונסה להציע כיוון נוסף:

- רש"י פירש על המילים: "ידו בכל" – "לסטים", דהיינו שישמעאל היה גנב, ולוקח מכולם.
- רש"י פירש את המילים: "ידו בכל" – "שינצח מתחלה כל הגויים".
- החזקוני פירש: "ידו בכל – בכל מיני סחורה".
- בעל הפנים יפות פירש: "שהיתה ארצו ארוכה מאוד ומסבב לכמה ארצות... ולשון ידו הוא גבול ומקומו, כמו איש על ידו (במדבר ב, ז).

היום הביטוי **"ידו בכל"** מתפרש באופן קצת אחרת. כשרוצים לשבח מישהו ולומר עליו שהוא אוהב בתחומים רבים, אומרים עליו "ידו בכל". אם נרצה להחיל ביטוי זה על ישמעאל שהוא היה מוכשר בכל התחומים, נמצאנו משפטים אחרים. ואכן לא מובן מדוע זהו ישמעאל לזכות ברכה שזיכה שמהיה לו נגינה בכל תחום שירצה? ניתן ליישב, שלפעמים אדם שיש לו הרבה כישורונות **סובל** מכך שהוא לא מצליח בתחום במה הוא צריך להשקיע. הוא נשאר אדם קטן, משום שבכל תחום הוא בסדר, אך לא מוצא את ייעודו בעולם. ייתכן שעל כך אמרו חז"ל: "תפסל מרובה – לא תפסיל". ואולי במקום שבאים לשבח את ישמעאל נמצא גבורתו, שכיוון שישמעאל יהיה מוכשר בהרבה דברים, הוא לא יצליח להיות ממוקד בדבר אחד גדול ויציב. ידו בכל דבר – אך לא בשום דבר בשלמות.

הרב קוק מסביר עד כמה חשוב שכל מעשה שאנו עושים בחיינו ייעשה מתוך מיקוד, וכך המעשה הופך להיות הרבה יותר משמעותי: **"בכל דרכיך דעה... כשאדם פועל איזה דבר של שלמות, בין במחשבה בין במעשה צריך לשמוח בחלקו ולא ידוף אז אחר דבר אחר, כי כל העולם כולו מתקפל לפניו אז דוקא בפרט זה"** (מוסר אביך פרק ב פסקה ב).

אולי ניתן להוסיף הסבר נוסף, התורה רצתה ללמדנו מהמילים **"ידו בכל"** שהחיסרון של ישמעאל היה **שהיד** שלו הייתה בכל מיני תחומים, אך ראשו לא היה שם. הוא עסק בתחומים רבים, אך באף תחום לא היה ממש מונח, רק הידיים שלו היו באותו תחום, אך ראשו וליבו נמצאים היו באותה העת במקומות שונים. היה אצלו נתק בין עולם המעשה לעולם המחשבה והרגש. נקודת היכולת להיות מרוכז, שגם היד וגם הלב והראש יהיו במקום אחד, זהו דבר קריטי בחיים בכלל ובעבודת ה' בפרט.

אחד הדברים בתקשורת נכונה היא יכולת הפניות למי שעומד מולנו. יסוד זה קריטי במפגש בין רב לתלמיד, בין הורה לבנו או בתו, ואפילו סתם במפגש שאנו נגשים לפניו, שתמיד הראש והלב יהיה היכן שהידיים נמצאות. אם הגוף נמצא מול האדם אך הראש במקום המעשה מאבד ממשמעותו.

שנזכה לעבוד את ה' מתוך שלמות בכל התחומים (מחשבה, לב ומעשה), ונדע להתמקד בכישורים שה' נתן לנו ולא להתפזר לכל, ומתוך כך ה' הטוב ישיב עלינו את שפעת הטוב תמיד.

תפילת היחיד ותפילת הציבור

אברהם סדן
הארות מתוך הספר "שפתי תפתח"

"ולירושלים עירך ברחמים תשוב"

בעיונינו הקודמים נגענו מספר פעמים בהקבלה הקיימת בין **שש ברכות היחיד** (החל מ"מקביו נדחי עמו יתְאָל" ועד "מצמיח קרו ישעיה"), לבין **ברכת ה"קדושה" של ראש השנה**. הקבלה זו באה לדיי ביטוי גם בברכת "בונה ירושלים", לדוגמה: הביטוי: **"ולירושלים עירך ברחמים תשוב"**, מקביל לביטוי: "ותמלוך... בירושלים עיר קדשך"; וכן: **"ותשכן בתוכה..."** מקביל ל-"ותמלוך... בהר ציון משכן נבדוך...". וכך: אולם, המעייין בשתי הברכות יגלה שלמרות ששתייהן מתייחסות לגאולת ירושלים והמקדש, הן משקפות שני תהליכים שונים לגמרי.

בברכת ה"קדושה" של ראש השנה התחושה היא של **ארוע אפוקליפטי** חובק זרועות עולם – "ותמלוך... על כל מעשיך...". – כראוי ליום הרת עולם; לעומת זאת, גאולת ירושלים בתפילת "בונה ירושלים" הינה במהותה **תהליכית; התפתחות הכוללת ארבעה שלבים:** שיבה לירושלים ("ברחמים תשוב"); החזרת שכנית ה' לתוכה **"ותשכן בתוכה"**; בניינה ("ובנה אותה..."); הכנה למלכות דוד ("וכסא דוד... לתוכה תכין").

מהותו ותוכנו של שלב ראשון זה של **"ברחמים תשוב"**, מעוררת שאלות: הרי אין הוא כולל השראת שכינה בתוכה, שכן זהו מהותו של השלב השני – **"תשכן בתוכה"**; מאידך גם אי אפשר להסביר שכונתו לבניינה של ירושלים, שהרי זהו בודאי השלב **השלישי** – **"ובנה אותה..."**! עלינו אפוא לומר שברכת "בונה ירושלים" משקפת בתפילת החול תהליך גאולה בשלבים, כמותו אנו חוזרים בדרגות: השלב הראשון, הוא באמת שיבה לירושלים, **למרות ששכנית ה' איננה מתגלית**; ההפך הוא הנכון; זהו שלב של **הסתור פנים**, של בניין ירושלים הנגלה לעין, אבל קשה לראות בתוכו את התגלות כבוד ה'. כזה זמן שלב כזה אינו ידועים, אולם מהאמור לעיל נראה, ששלב זה אינו אלא הכנה לשלב הבא של **"תשכן בתוכה כְּאִשֵּׁר דְבַרְתָּ"**; שלב שבו שכנית ה' אכן התגלה.

אלא שכאן יש מקום לשאול, מהו אם כך מקומו של השלב **השלישי** של **"ובנה אותה..."** בניין עולם? הרי השלב **הראשון** כבר עסק בבניינה של ירושלים! מכאן ניתן להבין, ששלב התגלות שכנית ה' בירושלים, אכן מחייב **בניין מחדש**, אלא שהמושג **"בניין עולם"** שמתאר שלב זה, בודאי אינו מושג המכוון לבניין פיסי **בלבד**. מדוע לא מספיקה שכנית ה' על בסיס הבניין הפיסי הקיים, המובטח כבר בשלב הראשון? התשובה לכך היא, שכל תהליך השראת השכינה בישראל בכלל, ובירושלים בפרט, אינו יכול להעשות בדרך הטבעה שלא מתוך משבר רוחני עמוק; משבר כזה מחייב שינוי מערכות רוחני, **שלווה אף בבניין מחדש, בניין שישקף את המשמעות הרוחנית של תהליך התגלות כבוד ה'**. לתהליך מעין זה מתייחס הרב קוק בחיבורו "אורות התחיה" (פרק מ"ד), והוא מסביר את הרקע שלו: –

"מקובלים אנו, שמרידה רוחנית תהיה בעת התחיה; השלוח הגשמית שתבוא לחלק מהאומה כאשר ידמו שכבר באו למטרתם כולה, תקטין את הנשמה; השאיפה לאידיאלים נישאים וקדושים תחל, וממילא ירד הרוח וישקע, עד אשר יבא סער ויהפך מהפכה, ויראה אז בעליל כי חוסן ישראל הוא בקודש עולמיים, באור ד' ובתורתו, בחשק האורה הרוחנית...; הצורך למרידה זו, היא הנטיה לצד החמירות שנוצרה באומה לאחר שנים רבות של גלות, שבמהלכן התרוקנה מכלל האומה כמעט לגמרי האפשרות בהתעסקות חמירות. וזאת הנטיה החומרית פשטן, תדרוך בזעם ותחולל סופות, והם הם חבלי משיח אשר יבסמו את העולם כולו על ידי מכאוביהם".

איך וכיצד יתרחש בניין מחדש כזה? "וכל אלו הדברים וכיצא בהן, לא ידע אדם איך יהיו, עד שיהיו; שדברים סתומין הן אצל הנביאים; גם החכמים איך להם קבלה בדברים אלו" (רמב"ם, הלכות מלכים, י"א), על כן אינני חושב שיש חשיבות לעיסוק בכך, אלא בעצם הרעיון שירושלים הכוללת בשמה ובמהותה את אלמנט השלום והשלמות, מחייבת בהכרח יצירת **הרמוניה שלמה שבין בניינה הפיסי והרוחני**.

לתגובות: 052-2718080 | דוא"ל: asadan@gmail.com
לרכישת הספר: 058-6208286 (שירית).

הורות וחינוך בראי הפרשה

זאכי גרין
מנחה חט"ב אמ"ת מודיעין
מנחה הורים בגישת EQ

ילד הורי, על בנותיו של לוט

דמותו של לוט עולה חזק בפרשות לך לך – וירא. מי אתה לוט? ניתן לראות בלוט אדם רע ותאב בצע. או להיפך דווקא. לוט לאורך כל הדרך מופיע בצמוד לחסד. אמנם לוט יורד לסדום אך ניכר כי שכניו לא מצליחים לבלבל אותו ושלא כנהוג בסדום, לוט מכניס את המלאכים לביתו ביודעו כי הוא מסתכן בכך בנפשו. לוט לא ידע כי אורחיו הם מלאכים כל יכולים ורק לאחר שמסר את נפשו הוא זוכה לנס מאת המלאכים שהיכו את אנשי העיר בסגודים ובכך הצילו את נפשו של לוט ומשפחתו. למרות שכניו הרשעים, לוט לא מושפע באורחותיהם. אני לא מכיר הרבה אנשים שהיו עומדים בכך. לוט עמד בכך ולא הושפע. עת יצאו / ברחו מסדום, התרחשה טרגדיה משפחתית, אשת לוט מתה. לוט נותר אלמן ובנותיו נותרו יתומות מאם. לאחר שברחו מצוער למערה, חושבות בנותיו באמת ובתמים כי העולם הולך לחושך מכיוון שחרב ועל כן מצווה עליהן להחליף את אמן ולהמשיך את שושלת המין האנושי ואף הגמרא מעידה "שנתכוננו לשם מצווה" (נזיר כג ע"א). אם כך עולה כי אף בנותיו של לוט ממשיכות את המעשים הטובים בעוד הן הולכות על גבול החטא (ממש בדומה לאביהן). לעיל הובא כי לוט נדבק מאברהם במידת החסד ומעיון בפסוק המופיע במקום אחר עולה הסבר מעניין על הקשר בין מעשה לוט ובנותיו לחסד. 'אישי אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו **חסד הוא**...' (ויקרא כ, ז) כיצד מעשה שכזה נקרא חסד?? הגמרא בסנהדרין דף נ"ח מביאה: "ואם שמע מפני מה לא נשא אדם את בתו? כדי שישא קין את אחותו, שנאמר (תהלים פט ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה. מביאר רש"י: תחילתו של עולם נבנה בחסד: שצוה אדם הראשון לגמול חסד את בנו, ואסרה לו והתירה לקין כדי שיבנה העולם; והיינו דכתיב (ויקרא כ ז) 'את אחותו בת אביו חסד הוא'; מה שהתירי לקין – חסד גמלתי עמו". אם כך יסודו של האיסור הוא בחסד. ביאור נוסף של הבעל שם טוב הוא שהמילה **חסד** רומזת להתגברות של מידת החסד מעבר לגבול שזה בא מבחינת חסד עליון, אך בהשתלשלות למטה הוא אהבה נפולה בתאוות ניאוף". עולה מאלה כי מעשה לוט ובנותיו נראה רע ואף שניו במחלוקת ותמוהה בעינינו איך גם הוא בתחום החסד. בנות לוט הכניסו עצמן למקום הנקרא **"ילד הור"** שמשמעותו ילד הלווקר על עצמו את תפקיד האב / אם בהעדרם – גירושין, התאלמנות חלילה או העדרות קבועה וממושכת. אצל בנות לוט רואים זאת בקיצוניות רבה אך ניתן למצוא זאת בעדינות בבתיים רבים. לעיתים רבות אנחנו מבקשים ואף מצפים מילדינו לעשות מעשים שלאאורה הם תפקידים של ההורים כמו שטיפת כלים, ירידה עם הזבל, עשיית קניות, סיוע עם האחים הקטנים ואנו אף מצפים שכן יהיה. יש בזה רע? כל אלה דוגמאות נפלאות וחשוב מאוד שיהיו בכל בית. אז היכן עובר הגבול? הגבול עובר **כאשר הילד מאבד את הילדות שלו והובר בא על חשבון פיתוח אישיות**, תחביבים, חברים, לימודים וכיצא בזה. יש לשים לב שהמשמיות שאנו נותנים לילדינו אינם על חשבון משהו אלא מסייעים לילד לפתח את מידת החסד כראוי ולא חלילה על חשבון התפתחותו. ד"ר עדנה כצנלסון, כותבת בספרה "דיאלוג עם ילדים" כי **ישנה נטייה לאח בכור או לילד החזק במשפחה מבין האחים, ליטול על עצמו את התפקיד ההורי**. ההשפעות לכך עלולות לבוא לטווח ארוך כאשר הילד יתקשה להיפרד מההורה הזקוק לו ועלולים לוותר על קשר רומנטי לטובת הישארות עם ההורה. אחרים יתקשו לנהל מערכות יחסים שוויוניות, כיוון שיצרו קשר הורי עם בן הזוג. וכמו תמיד, הכל שאלה של מינון נכון.

לתגובות: חפשו את הטור בפייסבוק zachigreen
נייד: 054-3044095 | דוא"ל: zachigreen2016@gmail.com